

AUDITUL FINANCIAR ȘI AUDITUL PROIECTELOR – STUDIU COMPARATIV**Elena DOBRE**

Universitatea OVIDIUS, Constanța (România)

The project audit is a thorough examination of the management of a project methodology and procedures, its records, its properties, its budgets and expenditure and its degree of completion. It may deal with the project as a whole, or only with a part of the project. The formal report may be presented in various formats, at a minimum, contain comments on the following points: 1. Current status of the project. Does the work actually completed match the planned level of completion? 2. Future status – Are significant schedule changes likely? 3. Status of crucial task: What progress has been made on tasks that could decide the success or failure of the project? 4. Risk assessment. What is the potential for project failure or monetary loss? 5. Information pertinent to other projects. 6. Limitations of the audit. What assumptions or limitations affect the data in the audit? Note that the project audit is not a financial audit. The audit processes are similar in that each represents a careful investigation of the subject of the audit, but the outputs of these processes are quite different. The principal distinction between the two is that the financial audit has a limited scope.

Introducere

Auditul proiectului reprezintă o examinare în detaliu a managementului unui proiect, a metodologiei și procedurilor, a caracteristicilor, a bugetului și a cheltuielilor și, nu în ultimul rând, a gradului de realizare.

Scopul major al acestei evaluări este depistarea riscurilor de nerealizare a proiectului la parametrii planificați. Auditul se poate concentra fie asupra proiectului ca întreg, fie asupra unei părți a proiectului.

Raportul unui audit de proiect poate fi prezentat în diferite formate, dar trebuie să conțină un minim de comentarii referitoare la următoarele obiective:

1. Nivelul curent de evoluție a proiectului este la nivelul planificat?
2. Starea viitoare a proiectului – există abateri semnificative față de calendarul proiectului; în caz afirmativ, care sunt cauzele și natura acestor abateri?
3. Nivelul de realizare a principalelor sarcini – ce progrese au fost făcute în îndeplinirea acestor sarcini, pot decide aceste progrese succesul sau eșecul proiectului?
4. Estimarea riscurilor – care sunt șansele unui eșec sau ale unei pierderi financiare?
5. Informații legate de alte proiecte – ce se poate aplica din experiența desprinsă în urma auditului altor proiecte?
6. Limitele auditului – ce ipoteze și limitări afectează auditul?

Cu toate că procedurile folosite în auditul proiectelor sunt similare cu cele folosite în auditul financiar, în sensul că fiecare reprezintă o investigație atentă a subiectului/obiectului de auditat, rezultatele acestora sunt diferite; auditul proiectului nu este un audit financiar. Principala diferență între cele două este că *auditul financiar are un scop limitat*, concentrându-se la modul de păstrare, utilizare și valorificare a activelor și pasivelor organizației auditate, în timp ce *auditul proiectului este mai generalizat ca scop* și se poate ocupa de întregul proiect sau de elemente distinctive ale acestuia, putând fi astfel preocupat de orice aspect al proiectului.

Tabel**Principalele diferențe dintre auditul proiectului și auditul financiar**

Criterii de diferențiere	Auditul financiar	Auditul proiectelor
Misiunea	Obiective auditabile: poziția financiară, performanțele, controlul intern, auditul intern al organizației.	Proiectul cu fazele, activitățile, sarcinile și rezultatele acestuia.
Pragul de semnificație	Se stabilește ca procent și sumă absolută în funcție de anumiți indicatori (total active, cifră de afaceri, profit).	Nu se stabilește pentru aspectele tehnice, tehnologice și de calitate. Pentru bugetele de costuri și de timp se pot calcula praguri de semnificație cu avizul managerului de proiect.

Progres/stadiu	Se constată și se confirmă starea activelor, pasivelor și a operațiunilor comerciale în concordanță cu standardele acceptate.	Se are în vedere o bază de comparație (un plan) și trebuie să se confirme stadiul de realizare în timp a oricărui obiectiv de proiect.
Previziuni	Are la bază situația economică a firmei (poziția financiară și performanțele).	Starea și evoluțiile viitoare ale proiectului.
Mod de măsurare / apreciere	Aprecierea poziției financiare și a performanțelor se realizează, de regulă, în termeni financiari.	Aprecierea se face în termeni financiari, dar în relație cu factorul timp (calendarul proiectului), utilizarea resurselor, starea de realizare a obiectivelor subsidiare.
Sistemul de păstrare/arhivare și înregistrare a operațiunilor	Formatul acestui sistem este reglementat de lege și de standardele profesionale.	Sistemul este nestandardizat, la alegerea entității sau dictat de prevederile contractuale.
Existența unui sistem informațional	Existența unui minim de informații (cel puțin din situațiile financiare publicate) necesar declanșării misiunii de audit.	Nu există baze de comparație, pentru că fiecare proiect este unic; pentru a se putea realiza un audit, este necesară crearea unei baze de date preluate din planificarea proiectului.
Recomandări	Recomandările se referă, de regulă, la managementul și controlul sistemului de reflectare contabilă.	Recomandările sunt adesea cerute și pot acoperi orice aspect al proiectului sau al managementului său.
Opinii	Auditul financiar se încheie, de regulă, cu exprimarea unei opinii calificate, cu sau fără rezerve, în funcție de condițiile date sau de relațiile cu conducerea entității. În rare cazuri apare imposibilitatea exprimării opiniei.	Calificarea opiniilor exprimate se referă, de regulă, la neajunsurile procesului de audit (ex., lipsa expertizelor tehnice, lipsa fondurilor sau a timpului necesar).

O altă diferențiere se poate face și față de *auditul intern* al organizației. În timp ce auditul proiectelor poate fi preocupat de orice aspect al managementului proiectului, nu este totuși un audit tradițional al managementului și controlului intern, care este concentrat, în principal, asupra existenței și operativității managementului. Auditul proiectului merge mai departe, fiind făcut să asigure, printre altele, că proiectul este condus adecvat. Cu toate că unele sisteme manageriale se potrivesc destul de bine la toate proiectele, folosind, de exemplu, aceleași metode de planificare, stabilire a termenelor și a bugetelor, unele metode și tehnici de management ar trebui să fie diferite pentru fiecare tip de proiect.

De exemplu, proiectele software, în general, nu diferă semnificativ de alte tipuri de proiecte; cu toate acestea, ele au câteva caracteristici unice și demne de recunoscut. În mod obișnuit, acestea sunt bazate pe o muncă intensivă, în timp ce proiectele industriale sunt bazate pe un consum intensiv de capital. De aceea, un manager de proiect nu trebuie să aplice aceeași metodă de management în fiecare din cele două proiecte. Pentru că în cazul proiectelor software, care solicită o muncă intensivă, problemele apărute sunt de natura erorilor și deficiențelor de realizare (relativ ușor de remediat), fiind astfel necesară utilizarea unui stil de management participativ. Necesitatea acestui stil de management nu este justificată în cazul proiectelor mari consumatoare de capital, caracterizate de probleme bine structurate.

Concluzii

Auditul managementului (*auditul intern al organizației*) este preocupat de existența și folosirea sistemului de management ales, în timp ce auditul proiectelor studiază aspectele financiare, manageriale și tehnice ale proiectului ca un set integrat aplicat unui proiect specific într-un mediu organizațional specific. Cu toate că procedurile folosite în *auditul proiectelor* sunt similare cu cele folosite în *auditul financiar*, în sensul că fiecare reprezintă o investigație atentă a subiectului/obiectului de auditat, rezultatele acestora sunt diferite, auditul proiectului nefiind un audit financiar. Principala diferență între cele două este că *auditul financiar are un*

scop limitat, concentrându-se la modul de păstrare, utilizare și valorificare a activelor și pasivelor organizației auditate, în timp ce *auditul proiectului este mai generalizat ca scop* și se poate ocupa de întregul proiect sau de elemente distinctive ale acestuia, putând fi astfel preocupat de orice aspect al proiectului. Considerăm că această lucrare vine în sprijinul auditorilor de proiecte, dar și al organizațiilor ce realizează proiecte, mai precis în sprijinul auditorilor de proiect și al managerilor de proiect, pentru a distinge între cele două tipuri de audit.

Bibliografie:

1. Bodea C.N. (coordonator). Handbook on Project Based Management. - București: Editura Economică, 2002.
 2. Dobre E. Controlul și Auditul Proiectelor. - București: Editura Economică, 2007.
 3. Dobre E. Finanțarea proiectelor economice. - Ovidius University Press, 2007.
 4. Lock D. Management de proiect – versiune românească. - Codecs, 2000.
 5. Gareis R. The Professional Project Start în The Gower Handbook of Project Management. - McGraw-Hill, 2000.
 6. Gareis R. Happy Projects! Ediția a doua. - București: Editura ASE, 2006 – secțiunea H. Asigurarea calității în proiecte și programe / autor Constanța Nicoleta Bodea.
 7. Ingram T. Client / Server and Imaging: On Time, On Budget, As Promised // PM Network, December 1995.
 8. Ivan I., Pocatilu P., Ungureanu D. Project Complexity. - București: Editura Infoec, 2001.
 9. Kerzner H. Project Management – a System Approach to Planning, Scheduling and Controlling, Sixth Edition, John Wiley & Sons, Inc, 1998.
 10. Meredith J.R., Mantel S.J. Jr. Project Management – a managerial approach. - New York: John Wiley & Sons, 2000.
 11. Kim Wikström & Rehn A. Project perspectiv. - Abo Akademi, 1999, KTH Stockholm.
 12. A Guide to the Project Management Body of Knowledge (PMBOK Guide). - Project Management Institute, 2000.
 13. Project Finance in Developing Countries. - International Finance Corporation Washington DC, 1999.
- www.pmnetwork/ www.pmi.org/ www.ipma.org/

Prezentat la 31.03.2008